

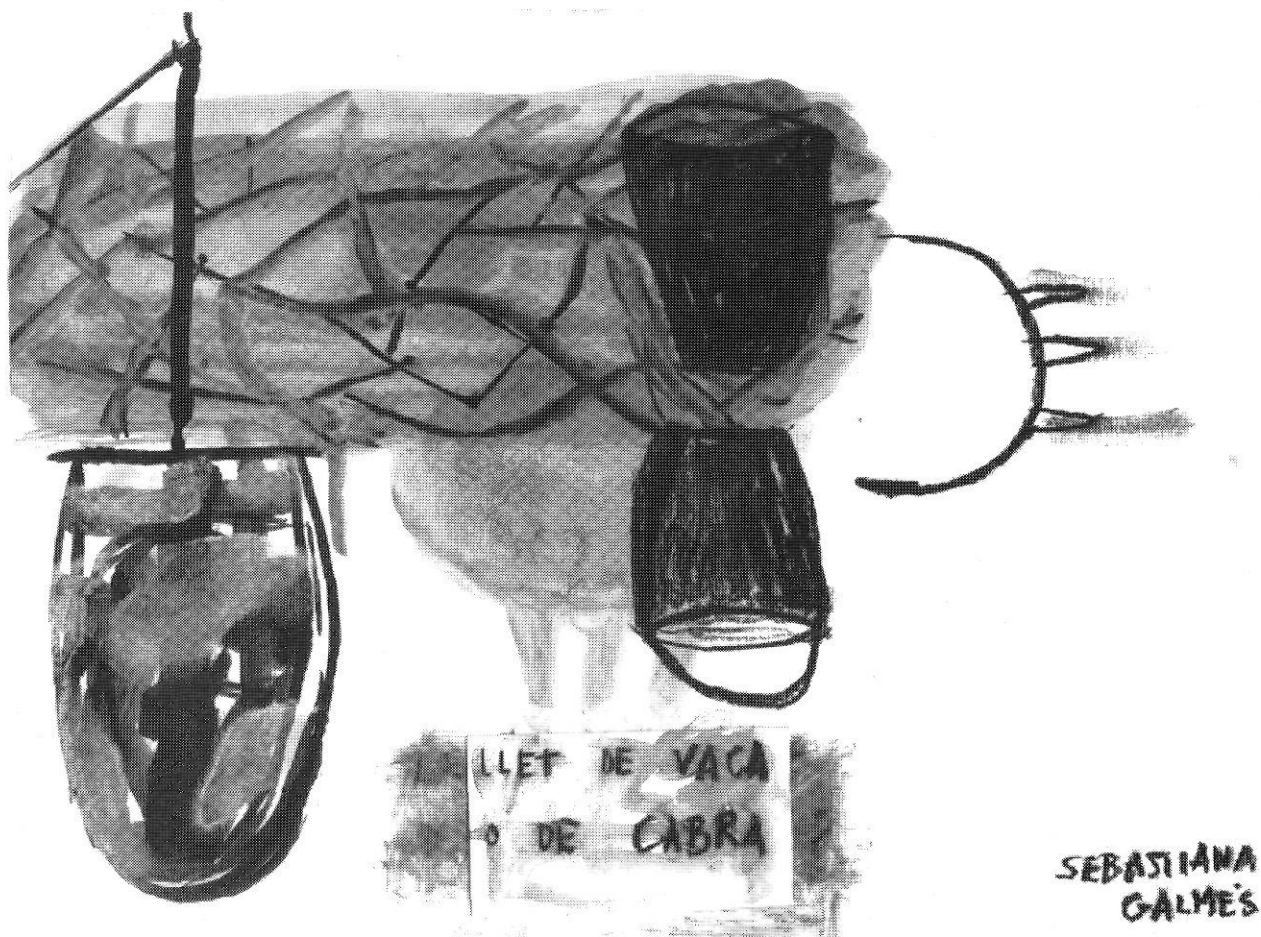
Ínfimes històries inversemblants

per Vicenç Ribas i Cabedo

Qüestió de llets

Cristal·lografia medieval. Què volia explicar l'autor d'aquell escrit datat a la primera meitat del segle XIV? Què pretenia quan afirmava que del tel de la llet de cabra sorgiria la substància que redimiria el món? La primera consideració que pot fer-se sobre el tema hauria de fer referència a la qüestió del tipus de llet. Cal tenir present que l'escrit fou trobat a Suïssa i es té la certesa, científicament demostrada, que no va ser importat d'enlloc. És evident que en un país com Suïssa, en el qual hi ha més vaques que persones, la cabra es mostra com un animal realment exòtic. Aquesta seria tota l'explicació? No ens hi podem pas conformar. Aleshores, com procedir a la recerca del veritable sentit d'aquella afirmació? Si reflexionem podem concloure que, malgrat que la cabra no és un animal propi de les contrades suïsses, tampoc

no podem deduir que fos desconeguda allí; fins i tot al segle XIV. L'explicació és ben senzilla i hom la pot trobar precisament a la «Bibliothèque Nationale» de París. El document mencionat és una carta dirigida a l'emir d'Alger i redactada naturalment en àrab però alhora també en llatí. Aquest detall a primera ullada tan estrany té el seu fonament en el mateix contingut del citat escrit. Consisteix en un informe de la xarxa d'espionatge al servei del soldà algerí. La finalitat de ser redactat en dues llengües no era altra que la de satisfer la pròpia vanitat del soldà: volia que la posteritat quedàs assabentada de l'eficàcia dels seus espies. Aquesta xarxa va operar pels regnes d'Aragó i França i també per l'Imperi Germànic. Idò bé, parlant de les accions dutes a terme per l'Imperi, s'hi esmenten les aventures que, entre la primera i segona meitat del segle XIII, va protagonitzar un musulmà natural de For-

mentera que, havent fugit de la seva terra quan s'esdevingué la invasió cristiana, es trobava al servei d'Alger. L'espia, anomenat Ibn Musza Ben Jaffa, viatjà a Còrsega, naturalment amb nom canviat. Allí hi romangué un cert temps per a des-pistar i més tard es traslladà a Pisa i Gènova on també hi resi-dí uns anys. Posteriorment s'internà cap al nord, vers els Alps. Fou precisament en terres suïsses on restà impressionat per la gran quantitat de vaques allí existent. El nostre home, gens expert en veterinària, començà a creure que era en aque-lles bèsties on residia gran part de la culpa que, bèl·licament, la situació anàs prenent el caire que prenia: derrotes musul-manes i victòries cristianes.

Resumint: creia que la llet de vaca era infinitament supe-rior a la de cabra i per tant conferia als cristians una força su-perior als moros. Després del que ell va creure important des-cobriments, passà immediatament a l'acció i, alhora que es dedicava a organitzar caravanes que transportaven clandesti-nament ramats de vaques dels Alps a la costa lligur per a ser embarcades cap al nord d'Àfrica, també començà a muntar, amb molta imaginació i do de gents, una estranya secta, mig religiosa mig de bruixeria, que entre d'altres coses predicava les excel·lències i virtuts sagrades del tel de la llet de cabra. L'estratègia era, com ja pot endevinar-se, que als regnes cris-tians s'imposàs el consum de llet de cabra, al temps que als països musulmans s'anàs introduint la llet de vaca. Com és obvi, la secta no tingué excessiu reeiximent, encara que sí el suficient per a fer arribar fins als nostres dies un escrit com el que ens ha ocupat.

Vegetal-landia

El món es trobava des d'un temps ençà molt remogut. En una situació d'inestabilitat que suposava un alt grau de man-ca de seguretat, qualsevol situació anòmala podia fer esclatar el curs habitual de la vegetabilització, comportant situacions límit i, per tant, difícils d'arranjar.

De cert però, el fet era que les plantes es trobaven dividi-des sobre el que calia fer. Les solucions conservadores dels roures no es podien compaginar, ni molt ni poc amb les tesis progressistes de les palmeres; bé és cert que també hi havia intents de respostes arbitrals com la dels pins mediterranis, però el fet era que aquestes mai aconseguien reeixir.

Ja les darreres assemblees generals de l'Organització de les Nacions Vegetals havien esdevingut una olla de plantes carnívores. Quasi totes les institucions vegetals de la terra te-nien representació en aquest organisme ubicat en el bosc de les altes sequoies d'Amèrica del Nord. Tanmateix última-ment la situació dins aquest indret havia estat qüestionada, doncs moltes petites nacions vegetals volien un altre lloc més neutral degut a la prepotència de les sequoies.

Tot aquest ambient enrarit s'enfosquia encara més amb la recent pressió que sectors vegetals fins fa poc marginats recla-maven un major protagonisme en la política ecològica; les al-gues insistien en demanar major atenció per als sectors aquà-tics. D'altra banda, problemes ja esdevinguts seculars tampoc trobaven la solució: a les planícies d'Àfrica del Sud els ma-tolls sofrien una descarada política de discriminació enfront els arbres, posseïdors de millors terres des de temps colonials.

També s'havien afegit altres motius de malestar a aquesta

situació. El terrible accident que s'esdevingué en una planta d'adobs nuclears a la zona d'oms ucraïnesos havia posat un ai a la sava de tots els éssers vegetals del món. L'adobactivi-tat que s'havia generat suposà l'assecamment de gran nombre de plantes de la zona i el perill d'extensió de la mateixa com-portava uns nivells de risc fins ara mai assolits. La situació era realment greu encara que les plantes defensores de l'adob nuclear intentessin minvar la importància dels fets, donant a entendre que molt més greus eren les pluges àcides i que tan-mateix ninguna planta havia mogut les fulles per arranjar aquest problema. Realment això també era objectivament te-rrorífic, car amenaçava la pròpia existència de la vegetabili-tat. En conjunt era evident que el desenvolupament de la tèc-nica no anava aparellat a l'augment dels perills que ocasionaven les fonts d'energia. Aquests fets, si més no for-malment, semblaven despertar les consciències que fins ara dormien el son ecologista. S'havien d'adoptar solucions, ja fossin dràstiques o parcials, per a la protecció de la fauna ani-mal. Ja era raonablement acceptat per tots els vegetals, fossin de color verd blavós o verd rogenc, que la conservació del món animal era vital per a l'existència del món vegetal. Fins i tot el manteniment de certs herbívors no excessivament de-predadors era necessari per a la subsistència dels carnívors que bàsicament nutrien les espècies humanes encarregades de dur a terme les tasques de poda i empelt. Ara bé: calia de-finir científicament quines eren les espècies humanes saluda-bles. Ancestrals prejudicis vegetals recordaven que es podien criar certes varietats humanes bordes que eren les causants d'enormes estralls en el món vegetal, ja que provocaven in-cendis i terribles destrosses en les zones verdes quan cons-truïen els seus habitatges.

Malgrat tot, els vegetocientífics afirmaven que aquestes varietats ja havien desaparegut del globus terraquí i que en l'esmentat aspecte no existia cap perill. El motiu de preocu-pació era la possibilitat d'extinció de l'espècie humana. D'una banda hi havia una estranya passa d'una malaltia a la qual els vegetometges no havien encara trobat remei. La ma-laltia, que hom creia deguda a una mutació d'un organisme similar al pugué, s'anomenava sida. Fins que els avenços de la medecina no fossin semblants als de la botànica, el possible antídote es veia lluny.

Per altre cantó, el comportament autodestructiu d'àmplies masses humanes en diferents llocs del planeta, barallant-se amb sofisticats mitjants, era quelcom preocupant. Altrament no tots els vegetocientífics eren tan optimistes: n'hi havia que pronosticaven seriosament un caos fatal al tombant del pròxim mil·lenni i apuntaven com a solució la recerca de nous planetes en favorables condicions per a poder transplan-tar-s'hi.

Realment el trasbals general a vegetal-landia anava en augment. Molt il·lustratiu en relació a això era el sobtat in-terès per una teoria fins aleshores considerada de ciència-fic-ció i ja apareguda feia bastant de temps. Es tractava d'una llarga anàlisi realitzada per un baladre eivissenc que pronos-ticava una decadència del món vegetal i una eclosió del món animal encapçalat per l'espècie humana.

VICENÇ RIBAS I CABEDO